

Relatoria de la Jornada "Resistències, drets i lluites feministes arreu del món" - 9 d'abril de 2024, Espai Francesca Bonnemaison

La Jornada "Resistències, drets i lluites feministes arreu del món" es va celebrar amb motiu del 8 de març, Dia Internacional de les Dones. L'acte va començar amb la benvinguda de la Sra. Raquel Albiol i Gilabert, Vicepresidenta cinquena i Presidenta delegada de l'Àrea de Feminismes i Igualtat, que ha obert aquesta jornada de divulgació i reivindicació subratllant la importància de la vinculació entre les agendes internacionals i locals des de la perspectiva feminista.

La primera part de la jornada va constar de la conversa "Feminismes i resistències en un món de conflicte", un diàleg entre l'Olga Rodríguez, periodista especialitzada en política internacional amb perspectiva de drets humans i feminista i cofundadora del Diario.es., i l'Helena Maleno Garzón, periodista i investigadora especialitzada en migracions i fundadora del col·lectiu Caminando Fronteras, i va estar moderada per la Montse Santolino Prieto, periodista especialitzada en política internacional, drets humans i perifèries.

En el context mundial actual, caracteritzat pel capitalisme del desastre, la guerra global permanent, la crisi climàtica i la vulneració dels drets de les dones, i la deshumanització de les persones migrants emergeixen com els eixos centrals que vertebraven aquesta realitat. En aquest marc, l'Helena va introduir el concepte de "necropolítica", encunyat per l'autor camerunès Achille Mbembe, qui el descriu com que és el poder polític qui decideix qui ha de viure i qui ha de morir a través de les seves polítiques o la seva absència d'acció. Així, les ponents subratllaven la importància de posar la defensa de la vida al centre de la lluita feminista, entenent-la com una lluita que abraça totes les altres lluites essencials en aquest context global.

Una altra qüestió que es va abordar en la conversa va ser el paper de les dones en contextos bèl·lics. Històricament, sabem que les dones han assumit molta responsabilitat en els mateixos, tant durant el conflicte mitjançant la prestació de cures, com després encarregant-se de la reparació i de la preservació de la memòria de les víctimes. En paraules d'Olga, durant les guerres, tot es desintegra i les dones prenen un pas endavant per crear teixit social.

En aquesta línia, també s'ha discutit la instrumentalització de les dones en contextos bèl·lics com a justificació del bel·licisme i del colonialisme. Per exemple, la invasió estatunidenca de l'Afganistan el 2001, així com la continuïtat de les forces militars en el territori, es va justificar mitjançant la victimització de les dones afganes com a persones que vivien en un context sense drets ni llibertats, i que, per tant, havien de ser rescatades en una mena de missió civilitzadora dels Estats Units. Malgrat això, durant els vint anys d'ocupació americana, les dones que suposadament importaven tant van ser oblidades com maltractades.

En aquest context, l'Helena ha destacat la importància de reconèixer i combatre les polítiques i pràctiques que menystenen la vida i la dignitat humana, així com de repensar les nostres aliances i, assegurar-nos que identifiquem correctament les víctimes i els perpetradors en les nostres lluites. Tanmateix, això no és gens fàcil, com va explicar l'Olga, donat que vivim en un món que ridiculitza la pau i glorifica la guerra, i oposar-se a aquest discurs dominant és difícil i sovint implica criminalització. Així i tot, és crucial continuar teixint xarxes de resistència per revertir aquesta situació col·lectivament. L'Olga ha destacat que ja no hi ha línies vermelles en l'ordre internacional, i que per tant és crucial restablir-les a través de xarxes de resistència a tots els nivells. Com a exemple, va esmentar el procés de suport i resistència local, nacional i internacional davant el genocidi a Palestina: un esforç que, malgrat ser extremadament modest, ha tingut un impacte positiu. Sense aquestes accions, la situació del poble palestí hauria estat encara pitjor.

Per acabar, l'Helena ha posat sobre la taula la importància dels ens locals en l'assoliment d'aquests objectius, perquè és des de l'àmbit local que es construeix millor la resistència, identificant de manera més precisa com s'exerceixen i es creuen els diferents eixos d'opressió. Com a proposta, l'Helena va suggerir que tot allò que impliqui trencar amb les polítiques basades en la compassió i ampliar l'enfocament cap als drets humans serà útil. A més, va destacar la importància de treballar amb el que ha anomenat "coneixement situat senti-pensant", és a dir, reconeixent la importància de la subjectivitat i les perspectives individuals en la comprensió dels problemes socials i en el desenvolupament de solucions inclusives.

La segona part de la jornada va consistir en la taula rodona "Interconnectant les agendes internacionals i locals des d'una perspectiva feminista". A aquesta taula rodona hi van participar la Natalia Perona Vizcaíno, cap del Servei de Polítiques de Gènere a l'Ajuntament de Manresa; la Carla Sala Rull, expatriada a Palestina, de l'organització SUDS; Almudena Rodríguez Garcia, responsable d'Incidència Política Internacional de l'Associació de Drets Sexuals i Reproductius; i la Gemma Aubarell Solduga, la Director of Culture, Gender and Civil Society Departament de l'Institut Europeu de la Mediterrània (IEMED). La moderadora ha sigut la Sandra Garcia Urizarna, cap de la secció de Projectes, Coneixement i Espai

Bonnemaison del Servei de Polítiques d'Igualtat de la Diputació de Barcelona.

En primer lloc, cada ponent va presentar un projecte de la seva entitat o institució relacionat amb la vinculació entre l'agenda feminista internacional i local. La Natàlia va destacar el projecte Equalmed, una iniciativa de cooperació descentralitzada entre l'Institut Marroquí pel Desenvolupament Local i l'Oficina de Cooperació al Desenvolupament de la Diputació de Barcelona, amb l'assistència tècnica del Servei de Polítiques d'Igualtat. Aquest projecte promou la igualtat de gènere en les polítiques públiques locals al Marroc. La Natàlia a més va posar èmfasi especial en explicar la Jornada de Treball de Presentació del Ple de Dones de Terrassa a Tetuan com a bona pràctica d'apoderament polític feminista i, per a la incorporació de la perspectiva de gènere a la gestió pública.

Tot seguit, la Carla va compartir la seva experiència a Palestina acompanyant a sòcies locals que estan involucrades en processos polítics i va destacar que les dones a Palestina enfronten una doble ocupació, tan patriarcal com militar, i que per tant l'alliberament del poble palestí no podrà dur-se a terme sense l'alliberament dels cossos de les dones palestines. A més, va incidir en la importància de connectar les lluites locals amb les internacionals, portant per exemple les demandes internacionals als plans locals mitjançant l'activisme social, per tal que les causes i lluites ressonin amb la gent i no es percebin com qüestions allunyades.

Després, l'Almudena va parlar sobre el projecte "Defensores dels drets sexuals i reproductius", desenvolupat enmig de l'ofensiva ultraneoliberal i necropolítica transnacional, on estan sorgint nous atacs contra la lluita pels drets sexuals i reproductius. Els nous grups antigènere, tenen l'objectiu d'erradicar els drets de les dones i de la població LGBTI, i estan treballant en sinèrgia per obtenir representació en les institucions i imposar les seves agendes polítiques. En aquest context, l'Almudena ha subratllat la urgència d'abandonar el marc interpretatiu dels drets sexuals i reproductius com quelcom que només afecta les dones, la població LGBTIQ+ i les treballadores sexuals, i ampliar-ho cap a un marc que reconegui que la lluita ens travessa a totes les poblacions.

Finalment, la Gemma va presentar breument tres dels seus projectes, concretament CLUSTER -Advancing youth and women social inclusion in the mediterranean-, CONNEKT -Contexts of extremism in MENA and Balkan societies-, i MAGIC -Muslim women and communities against gender islamophobia in society-. A més, va assenyalar la problemàtica per la qual les institucions internacionals encara mostren reticències a parlar de polítiques de gènere o feministes de manera oberta, ja que consideren aquest enfocament massa radical, i prefereixen abordar-ho com a polítiques de dones.

La jornada va concloure amb les actuacions de l'alumnat del Conservatori Professional de Dansa, presentades per Silvia Ferrando Luquin, directora general de l'Institut del Teatre.